

stěny s nepatrnými fragmenty původní interiérové výzdoby. Po roce 1990 zahájil nový majitel postupnou záchranu objektu, přičemž si kladl za cíl obnovit památku do (pokud možno) původního vzhledu. Započaté práce však pro nedostatek finančních prostředků záhy zastavil, což dále prohloubilo degradaci objektu. Na přelomu tisíciletí nastal obrat, postupně bylo provedeno celkové statické zajištění zámku a obnova původního tvaru barokní střechy s věží. Soukromý majitel po desetiletích náročné rekonstrukce, podložené starší fotografickou i kresebnou dokumentací, objekt zachránil a navrátil mu původní vzhled. Nechal zhotovit nová dřevěná špaletová okna klasicistního typu. Na základě průzkumu zbytků patek na zdech byly obnoveny cihlové klenby v přízemí. V polovině přízemí byl citlivě vybudován byt vlastníka, ostatní prostory čekají na dokončení a využití, přičemž se předpokládají společenské a kulturní akce, případně lokální muzeum či galerie. Obnova fasády, která završila práce na záchraně objektu, se zakončila nátěrem omítek a oken v roce 2023.

Oprava silničního mostu přes řeku Malši pod Římovem

Václav Hájek

V roce 2019 proběhla několik let plánovaná oprava kamenného tříobloukového mostu (ev. č. 155-007) přes údolní nivu řeky Malše pod obcí Římov na Českobudějovicku. Krajinně působivý silniční most pochází z roku 1869. Byl vystavěn z omítaného lomo-vého kamene, lícni plochy jeho opěr i pilířů zpevňuje obložení z kamenných tesaných kvádrů. Oba střední návodní pilíře mají obdobně zpracovaná čela završená kamennou profilovanou římsou s kulovým vrchlíkem.

Obr. 1. Římov, Dolní Stropnice, silniční kamenný most přes Malši před zahájením obnovy, pohled od jihozápadu, foto: Václav Hájek, 2016

Obr. 2. Římov, Dolní Stropnice, silniční kamenný most přes Malší po stavební obnově, pohled od jihozápadu, foto: Václav Hájek, 2019

Obr. 3. Římov, Dolní Stropnice, silniční kamenný most v průběhu obnovy, detail nalezeného dekoru imitujícího kyklopské zdivo, foto: Václav Hájek, 2019

Po sejmutí nesoudržných a esteticky i technicky nevhodných novodobých omítkových vrstev došlo k neočekávanému nálezu. Podařilo se objevit původní povrchovou úpravu zdiva, a to jak v jejím odstínu, tak i v technologickém postupu nanášení a úpravy omítek. Na základě nově zjištěných skutečností, jejichž relevance byla podpořena i laboratorním průzkumem vzorku starší vrstvy povrchové úpravy, se zvolilo takové řešení obnovy mostu, které je blízké původní technologii jeho omítání. Upustilo se od obvyklé technologie strhávání a hlazení jádrové vrstvy malty dřevěným hladítkem uzavřené sjednocujícím štukem. Podařilo se provést nahazování s následným strháváním přebytečné malty hranou zednické lžice a souběžným utahováním. Obdobně se na základě nálezové situace postupovalo také v případě barevného řešení finálního nátěru. Nejprve byl na referenční ploše vyvzorkován v několika tónech sytosti a následně se z těchto vzorků po dostatečném vyschnutí zvolil konkrétní odstín. Během odkryvu mladších omítkových vrstev byly odhaleny též fragmenty plošného dekoru imitujícího kyklopské zdivo, jež byl proveden černou linkou s mírným protlačením naznačujícím spárování. S ohledem na finanční náročnost i torzálnost dochování nálezu bylo rozhodnuto o jeho zdokumentování, zmapování rozsahu výskytu a zakonzervování pro případ možné budoucí rekonstrukce.

Podobně příkladným způsobem se realizační tým vypořádal také s nálezem původních kamenných chrličů, které byly v rámci některé z minulých stavebních úprav odsekány do úrovně líce zdiva, a jejich torza byla zakryta omítkou. Odsekané kamenné fragmenty se následně použily jako výplňový stavební materiál do poprsních zdí a podkladního souvrství vozovky. Na základě nalezených reliktů zhotovil restaurátor repliky původních chrličů, jež poté osadil na původní místa.

Sporný projekt přístavby v areálu milevského kláštera

Martin Gaží

Budova bývalého konventu premonstrátského kláštera v Milevsku stojí jižně od hlavního klášterního chrámu a ze tří stran ji obklopuje prstenec hospodářských budov. V 18. století byla výrazně upravena pro utilitární účely. Stavebněhistorické průzkumy, které zde probíhaly v několika etapách již od druhé poloviny osmdesátých let 20. století, ovšem prokázaly neobyčejnou hodnotu tohoto objektu. Zejména dochované středověké konstrukce jsou prvořadou součástí národní kulturní památky.

Soustředěný archeologický výzkum, který už po několik desetiletí přináší nejen významné množství informací, ale i exkluzivních artefaktů, vedl ke chválehodné myšlence zřídit v této dosud nevyužívané části klášterního areálu muzeum představující regionální počátky křesťanství a středověký rozkvět kláštera. Za účelem jeho přípravy a dosažení finanční podpory z evropských fondů (IROP) vznikla pracovní skupina sdružující reprezentanty vlastníka, krajského úřadu a vedení města.

Zástupci vlastníka a projekční kanceláře následně představili architektonickou studii, jež řeší úpravu rajskeho dvora i východního a jižního křídla konventní budovy. Stalo se tak na počátku června 2023 v rámci zasedání památkové rady Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích. Nejdiskutovanější částí návrhu se při této příležitosti stala nová přístavba u východního průčelí konventní budovy, navržená v místech někdejšího (v půdorysu archeologicky zachyceného) závěru kapitulní síně, kde by v budoucnu měl být uložen a veřejnosti prezentován nedávný (2020) nález relikvie hřebu domněle pocházejícího z Kristova kříže. Dle tehdy předložené vizualizace by zdivo přístavby, která má tvar komolého jehlanu se seříznutým vrcholem,